

מסורת הש"ס

א) שנת קי"ה, ע"ש גמגומ ו. ע"ש, שנת ע"ה. קב. קי"ה: קי. קל"ג. קמ"ה. סוכה ל"ג: כמנחות ו. כ"ה לו, א) נלקמן לר. שנת קי"ה: ד) שנת עד: [מספחת דשנת פ"י ה"יג], א) [מספחת דפרה ספ"ד ע"ש], א) [חולין קל"ג, א], ועלי ד. חולין קל"ה, א) ערכין טז. תמורה כ: ושי"ג, ט) ערכין כט. מעילה ד"ג, א) ז"ל אסי, א) ז"ק מ"ו, א) כ"ס"א: גן. מ) שמונה טריג'ס, א) פירשמי ז"ק, א) שני נמי פירשמי ז"ק, א) הכף ז"ק, א) לנ"ה ז"ק, א) [שבת ק"ח: א] ז"ק, א) ז"ל הכף, א) א"ס גזוז ז"ק, א) ורש"ן משחיר ומתא מדקדק ז"ק, א) זשור ז"ק, א) ז"ס

תורה אור השלם

1. כל הקבור אשר יקבר בבקרך ובצאנך וקבר תקדש לו? אלוהין לא תעבד בבכר שורך ולא תגזז בקרב צאנך.

דברים טו ט

הגרות הב"ח

א) גמ' והלכה איסורא דרבנן שאני כ"ל ופינה אלף ממחק: ב) רש"י ד"ה לקדש בדק בנית ה"א דין קדשי בדק של לה דהא:

גליון הש"ס

גמ' והנהניא שתי שערות. עיין פ"ג מ"ה דפרה: תוס' ד"ה דהוה וכו' אין לפרוץ מלאכה שאין צריכה לנפיה. עיין שנת דף מו ע"ג מוספות ד"ה דכל: ד"ה גזוז וכו' ובקונטרס פירש וכו'. עיין לקמן דף לג ע"א מוספות ד"ה אלימא:

מוסף רש"י

מסוכריא דנוייתא. סמיך נקב גימט שמוציאין סמיך דרך הנקב וסוממין אותו כגלגל גנדים (כתובות א) מניין שאין הנקב שוה (שבת ק"א), אסור להדקויה. נקבך משום סמיכה ואפי"ג דלא קא מצינן לטעות (שם), בפסיק רישיה ולא ימות. כולומר אחרון קלש כהנהו ו כשנת ואינו ר"ה ששומם, דכיון דאי אפשר שלא תמות מתכיון חשב ליה, ודי אמרינן דכר שאין מתכיון מותר כיון היכי דלפסח ליה בלא איסור, כיון גורר אדם מטה כסא ופסקא וכלגז שלא ימצינן לעשות חרין, ואפי"ג דליכא למשח דילמא עבד חרין, כיון דלא מתכיון להכי ואפשר לגרייה בלא חרין, כי עבד נמי חרין דהוי מלאכה מגוריה לא ממיכין, אלא היכי דודאי עבד מיהו (סוכה גז), מתני בלא גבריה. מתני לא לפלוגתא דרב ושמואל בלא אמוראס האמרינן משמם, אלא הם עצמם מתכין בה (שבת ק"א), התולש את הכנף. נוטה גדולה מן כנף העוף (שבת עה), והקוטמו. לאחר שחלשו חוקך ראשו שהאז דק ורואי לעינוה ככר דלאט (שם), והמורטו. לגז וגזו שהאז קשה מורט שעו מאלף מלחן ומשלים הקטן ועמו השער ככר וכסת (שם), שחילולא על שוה פרוטה מחולל. דלון אולמא להקדש דמכין (ויקרא כה) שאם את אחיו, ואשטמינן שמואל דדי היכי דאשטיט מלמלא אימנטי נמי מציטו מקח (קדושין א) ועבות נמי ליכא למימר כהו דמלן טעה (ב"מ יג),

מוסר. י' משום דטעמא שאין מתכיון הוא: **מסוכריא דנוייתא**. כרזא של חצית שכורכין סביבומיה געורת יא' ומטלניות כדי שסמטום הנקב **יפה: אסור להדוקיה**. כמודך החצית כסת משום סמיכה ואפי"ג דאינו מתכיון לשום סמיכה אסור אפי' לר"ש דלמך כמסכת שבת (דף מא): **דכר שאין מתכיון מותר: ולא ימוט**. וכיון דמהדק לה לא אפשר לה בלא סמיכה אכל לפנות את השער אפשר בלא תלישה: **הלכה כר' יהודה**. אלמא ק"ל לרז דכר שאין מתכיון אסור: **כלא גברי**. בלא רז חי"א ורז חנן: **ופולש לאו היינו גזוז**. להכי אמר רז הלכה כר' יוסי דככור: **כלאחר יד**. דלון דרך לתלוש למר אלא לגזוז: **הפולש אם הכנף**. שמואל נוטה גדולה מן כנף העוף: **ופקוטמו**. לאחר שחלשו קטס ראשו: **והמורטו**. שמחליקה מן הצלדין ומורט מן הקנה יא' השערי: **גזוז ומחחק וממחק מארבעים אצות מלאכות יא' כמסכת שבת (דף עג.)**. ממחק מחליק: **דהיינו אורחיה**. שדרך נוטה עוף יא' לתלוש ולא לגזוה: **מדרב ס"ל דכרבי יוסי**. לגבי ככור דמולש לאו היינו גזוז: **ר' יוסי נמי סבר לה כרז דכר שאין מתכיון אסור: ה"ג עיקרן מאדים ורש"ן משחיר**. וכן כתוספ' דמס' פרה (פ"ג ה"ד): **גזוז**. את הראש שמשחיר כמספרים ומשייר מן המאדים ואילך ואינו חושש משום גיזה כקדשים אלמא משום דלון מתכיון לשום גיזה אלא לתקן שרי.

שמי שערות שכולן שערות פוסלות כפרה לגמרי אכל עיקרן מאדים ורש"ן ששחיר אפשר בתקנה: הלך צם גיזה. משחיר לפרות למר הלך בלא אסירה בגיזה: **לא סעבזד ולא סגזו**. וי"ו מוסף על ענין ראשון וילמדו שניהס זה מזה: **דקדשי דנק כנים היא**. טווס א) ויש לה) דהא אינה קריעה למזבח הלכן מותרת בגיזה: **דלא סניחא**. ומילתא דלא סניחא לא גזרו ע"י דבנן: **דמיס יקריס**. ואין דמיה כל כך מונומניה לחללה עלישן: **לקופין**. לנזרך הקופין: **לפסחלה**. קאמר והאי וכן אכולש קאי כדי היכי דמותר לתלוש לנזרך השמיטה דהא פשיטא ק"ט דרישא כלתחלה קאמר הכי נמי יא' לראות מקום המום או דיעבד קאמר והאי וכן אלא יזינו קאי והכי קאמר וכן מי שחלש את השער לראות את מקום המום נמי לא יזינו ממקומה: **המסוכך כזוון**. וכזון היה מוס: **דשחיטטו מוכסם עליו**. דלאו לגיזה איכוון: **אלא לאו אסולש**. ולכתחלה קאמר: **ברגז' מסיר**. האמר כהנאה לכהן: **ומכמים**

תנינא וכן התולש את השער לראות מוקום מום מאי וכן אילימא שלא יא יזינו את מוקומו השתא ומה שוחט דשחיטתו מוכחת עליו יא לא יזינו לראות מקום מום מיבעיא אלא לאו אתולש שמע מינה לכתחלה ש"מ: **מתני' שער בכור בעל מום שנשר והניחו בחלון ואחר כך שחטו עקביא בן מהללאל מתיר**

לנזרך תיקון שמיטה דלון זה חשוב גזוז ומיהו אין פ"י זה נראה כלל דככל ענין יכול להקשות צין הוי טעמיה משום דכר שאין מתכיון מותר צין הוי טעמיה משום דמולש לאו היינו גזוז: **שער' בכור בעל מום שנשר בו'**. כולה הך שמעתא מוכחא דגיזת פסולי המוקדשין שרי מדאורייתא **ואפי' רבנן דאסרי מפרש בגמ'** גיזיה דלמא אמי דלשהיה והא דדרשינן לעיל (דף ו:) תזבח ולא גיזה היינו תזבח ולא תגוז יא ומימה לרבי

דלמתי' צפרק שני דחולין (דף לו:) גבי על הארץ שספכנו כמים הואו למשרי דמן של פסולי המוקדשים יא הוא דלמא דס"ד הואיל ואסירי בגיזה ועבודה דמן נמי ליצעי קצורה קא משמע לן והיכי תיסק אלדעמין לאסור דמן יא? [כנהנא] משום דאסירי בגיזה ועבודה הא אפי' הגיזה עצמה מותרת וכ"ס הא דשריא מדאורייתא היינו כנשר אכל גזוז דמתכיון אסור יא חל דמתכיון דדס כנשר גיזה ועוד אפילו

היינו כגזוז: רבי יוסי סבר לה כר. דאמר דבר שאין מתכיון אסור: שתי שערות. שיש בפרה אדומה: שעיקרן מאדים וראשן משחיר: גזוז. השחור במספרים היינו כדי להכשירו: ואינו חושש. משום גזוז בקדשים דבר שאין מתכיון מותר: דבר שחור דלאו בת גיזה. משום הכי אינו חושש אבל לעולם דבר שאין מתכיון אסור סבירא ליה: ת"ל לא תעבוד ולא תגוז. ולא תגוז נדרש לפניו ולאחריו וילין לא תעבוד מלא תגוז. והא איכא איסורא דרבנן, ואמאי קאמר ואינו חושש: דלא שכיחא דכולן לא הוו אלא ד' א) ולא גזרו בה רבנן ולעולם דבר שאין מתכיון אסור. ומשיב התלמוד ואמאי גזוזן כשהיא מקדשת הפרה וליחלה על גבי דמים ולפקה לחולין וליגיזה כשהיא חולין: דמיה יקרין. ואין לא כ"כ דמים כדי לפרותה בשוייה: ב) בגיזת וגזר וכו' בשאר גופו: בקופין. כלומר שבקופין תולשו דהיינו כלי: תני לקופין. כלומר שביר תולשו כדי לעשות מקום לקופין: לכתחלה או דיעבד. התולש שמע (יריעבד) [לכתחלה] דהאי וכן אתולש קתני ומשמע לכתחלה כלומר כמי שאמר רעושה מקום דהיינו לכתחלה קאמר וכן תולש. כלומר לכתחלה תולש או דלמא האי וכן אלא יזינו קאי כלומר וכן התולש לא יזינו ממקומו נמי אבל אכתי לא ידעינן אי תולש לכתחלה או דיעבד: תולשו ורואה היינו לכתחלה: השתא התם דשחיטה מוכח עליו שאינו עושה בשביל צמר אמרת לא יזינו התולש לראות מקום מום דהבא לא מירי מוכיח עליו יאין כיכ המום לעלמא כיבעיא דלא יזינוו אלא ש"מ האי וכן אתולש קאי תולש לכתחלה כמו עושה מקום ש"מ: שער בכור בעל מום. צמר שלו שנשר מקצתו: והניחו בחלון. לפי שצמרו אסור לגמרי מחיים דפסולי המוקדשים אסורים בגיזה ועבודה:

ואח"כ שחטו במזמר עקביא בן מהללאל מתיר. דכי היכי דשחיטה מתרת הכל בשר ועור וצמר שעליו הכי נמי מתרת זה שנשר:

הלוקח בהמה פרק שלישי בבורות

כה.

מסוכריא דנוייתא. פירשנו צפ"ק לכתובות (ד' ו. ד"ה הא) וצוקף יא? (כל כתבי) (שבת קי"ה. ד"ה הא): **דהוה ליה עוקר דבר מגידולו כלאחר יד**. אין ללמוד מכאן שיהא מותר לתלוש יא נוטה מלארז של עוף כדי לשחוט צי"ט דהא לעיל א פריש דהא דשרי א הכא משום שאין מתכיון וללשון א נמי שפירש דלפי' כמתכיון יא' צנוטה לא הוי כלאחר יד כדקתמי כסמוך כמולש את יא? העוף ואפי"ג דלון לריך כלן א נוטה והוי מלאכה שאינה לריכה לגופה א אין ללמוד מלאכה שאינה לריכה לגופה כמלאחר יד: **ואמך ר"פ ג** יא חייב משום גזוז.

מימה מה הוא מקשה אפי"ג דלענין ככור לא מחייב ציה משום לא תגוז לענין שבת יש לחייב משום מולדה דגזוז ככל עוקר דכר מגידולו כצעלי חיים כמו א חולין (דף עג.) הושיט ידו למעי כהמה ודילול עובר שצממיה יא לענין שבת א [נחיש] וצמוקדשין לא מחייב משום גזוז יא וכן קיטוף חייב כשנת משום מולדה דקולר וכן מולש מן הממוכר אפי"ג דקיטוף לענין קצירה קודם לעומר לא מחייב (פסחים יא.) ולענין לקט צפ' ראשית הגז (חולין קא). ואי הוה מפרשין הכא דפרין אהא יא דלמרינן דמולש חשוב כלאחר דלא יד הוה ינחא דמיימי ראייה מהכא דלא כלאחר יד יא ואין הלשון משמע כן מדקאמר ומולש לאו היינו גזוז והא מינא המולש את יא? העוף כ' משמע דפרין אהא דלמין דמולש לאו היינו גזוז: **מדרב סבר אה כר' יוסי בן המשוור' ר' יוסי סבר אה שבת**. דלמך דכר שאין מתכיון אסור כר. הוה סוכר דכר שאין מתכיון מותר מנא ליה לרז שיהא הלכה כמותו משום דמולש לאו היינו כגזוז דילמא כי שרי ר' יוסי משום דכר שאין מתכיון מותר ומולש היינו גזוז אלא קיס ליה לרז יא? (משום) דלמא ליה לר' יוסי דכר שאין מתכיון אסור:

עיקרן משחיר וראשן מדמים. כך הוה כמות כמספרים ויש לפרש דנקט ראשן מאדים לרצותא א אפי"ג שכולה אדומה מצחוץ טעויה גזיזה וצקונט' יא גרים איפכא מתוך מוספפתא דפרה: **לזוז במספריים ואינו חושש**. כלומר אפי' יגזוז משאר השערות יא בלא מתכיון אף אלו עצמם א יגזוז יומר מן האנזרך לגירסת הקונט' א ראשן משחיר יא והוה מדקדק דקסר דכר שאין מתכיון מותר א וצקונט' פ"י דדייק מהא דשרי משום דלון מתכיון לשום גזיזה אלא לתקן יא? דלון זה כשאר לשון אין מתכיון כעלמא דמיון דכזוונה גזוז כמספרים ויש ליישב לפי' הקונטרס דהכי פריך וסבר ר' יוסי בן המשוול דכר שאין מתכיון אסור ושרי מטעם דמולש לאו היינו גזוז הא אסכחנן גבי פרה דלפי' כמספרים דהוי גזוז יא משום דעושה כדי להכשיר הפרה שרי גבי ככור נמי הוה ליה למישרי בכל ענין כיון דעושה

לנזרך תיקון שמיטה דלון זה חשוב גזוז ומיהו אין פ"י זה נראה כלל דככל ענין יכול להקשות צין הוי טעמיה משום דכר שאין מתכיון מותר צין הוי טעמיה משום דמולש לאו היינו גזוז: **שער' בכור בעל מום שנשר בו'**. כולה הך שמעתא מוכחא דגיזת פסולי המוקדשין שרי מדאורייתא **ואפי' רבנן דאסרי מפרש בגמ'** גיזיה דלמא אמי דלשהיה והא דדרשינן לעיל (דף ו:) תזבח ולא גיזה היינו תזבח ולא תגוז יא ומימה לרבי

דלמתי' צפרק שני דחולין (דף לו:) גבי על הארץ שספכנו כמים הואו למשרי דמן של פסולי המוקדשים יא הוא דלמא דס"ד הואיל ואסירי בגיזה ועבודה דמן נמי ליצעי קצורה קא משמע לן והיכי תיסק אלדעמין לאסור דמן יא? [כנהנא] משום דאסירי בגיזה ועבודה הא אפי' הגיזה עצמה מותרת וכ"ס הא דשריא מדאורייתא היינו כנשר אכל גזוז דמתכיון אסור יא חל דמתכיון דדס כנשר גיזה ועוד אפילו

היינו כגזוז: רבי יוסי סבר לה כר. דאמר דבר שאין מתכיון אסור: שתי שערות. שיש בפרה אדומה: שעיקרן מאדים וראשן משחיר: גזוז. השחור במספרים היינו כדי להכשירו: ואינו חושש. משום גזוז בקדשים דבר שאין מתכיון מותר: דבר שחור דלאו בת גיזה. משום הכי אינו חושש אבל לעולם דבר שאין מתכיון אסור סבירא ליה: ת"ל לא תעבוד ולא תגוז. ולא תגוז נדרש לפניו ולאחריו וילין לא תעבוד מלא תגוז. והא איכא איסורא דרבנן, ואמאי קאמר ואינו חושש: דלא שכיחא דכולן לא הוו אלא ד' א) ולא גזרו בה רבנן ולעולם דבר שאין מתכיון אסור. ומשיב התלמוד ואמאי גזוזן כשהיא מקדשת הפרה וליחלה על גבי דמים ולפקה לחולין וליגיזה כשהיא חולין: דמיה יקרין. ואין לא כ"כ דמים כדי לפרותה בשוייה: ב) בגיזת וגזר וכו' בשאר גופו: בקופין. כלומר שבקופין תולשו דהיינו כלי: תני לקופין. כלומר שביר תולשו כדי לעשות מקום לקופין: לכתחלה או דיעבד. התולש שמע (יריעבד) [לכתחלה] דהאי וכן אתולש קתני ומשמע לכתחלה כלומר כמי שאמר רעושה מקום דהיינו לכתחלה קאמר וכן תולש. כלומר לכתחלה תולש או דלמא האי וכן אלא יזינו קאי כלומר וכן התולש לא יזינו ממקומו נמי אבל אכתי לא ידעינן אי תולש לכתחלה או דיעבד: תולשו ורואה היינו לכתחלה: השתא התם דשחיטה מוכח עליו שאינו עושה בשביל צמר אמרת לא יזינו התולש לראות מקום מום דהבא לא מירי מוכיח עליו יאין כיכ המום לעלמא כיבעיא דלא יזינוו אלא ש"מ האי וכן אתולש קאי תולש לכתחלה כמו עושה מקום ש"מ: שער בכור בעל מום. צמר שלו שנשר מקצתו: והניחו בחלון. לפי שצמרו אסור לגמרי מחיים דפסולי המוקדשים אסורים בגיזה ועבודה:

ואח"כ שחטו במזמר עקביא בן מהללאל מתיר. דכי היכי דשחיטה מתרת הכל בשר ועור וצמר שעליו הכי נמי מתרת זה שנשר:

א) גבי רבנו בגמ' ואפי"א כי אסירי שור לגזת וגזי ועי' בשטה אות ה'

עין משפט

גר מצוה

א [מוש"פ א"ת סי' שכ שעי' יא]:

לז ב מיי' פ"ט מהלכות שבת הלכה י:

לח ג מיי' פ"א שם הלכה י:

לש ד מיי' שם הלכה ו:
ב ה מיי' פ"א מהלכות פרה הלכה ג:

בא ו מיי' פ"א מה' מעילה הל' ז סמג עשין קמג טושיע י"ד סימן שח ספיף ה:

בב ז מיי' שם הלכה יב:
בג ח מיי' פ"ו מהלכות ערכין הלכה ח:

בד ט טושיע י"ד סימן שח ספיף ג:

בה י מיי' פ"א מה' מעילה הלכה י טושיע שם:

שיטה מקובצת

אל רב שימי בר חייה משמיה ורבתא שני במתק: א הויא ולא והתניא: א שכיחא ונפרקייה לטפקא: דן שמואל. עי' בתוס' לקמן (דף ל ע"א): א אמר איבעית אימא כי אייתריי שור לגיזת וגזר הוה דאיתריי אי בעית: א וכן התולש את השער לראות מקום מום: א לכתחלה ס"א ואחילש קאי או דיעבד ואלא יזינו קאי: א שלא יזינו השחור: א עליו אמרת לא: א מותר דטעמא משום שאין: א נגזרת של פשתן ומטלניות כדי שיסתום פי הנקב: יא הקנה את השער: יא מלאכות חסר אחת: יא עוף לתולש ולא: יא הויא קדושת ברק הבית יש לה: יא לא גזרו ביה רבנן: יא נמי תולש לראות: יא וכושר שמונה שריצים: יא תולש הגזנז מצנאר: א הכי רב משום אות א' נמוק: אל במתכיון שרי היינו צמור אבל בגיזה: אן את הכנף דהיינו אורחיה ואפי"ג: אן ר"ל תולש חייב: אן כמבעיה חייב לענין: אן וכן. ס"א וכל קיטוף: אן אחא דאמר תולש: אן די הוה ואין: אן את הכנף כר' אן משום מקום דאית: א לרבותא דאפי"ג: אל ובקונטרס הגיה איפכא: אן השערות עמון בלא מתכיון או אלו עצמו: אן משחיר וזוהו מדקדק: אן לתקן ואין זה דומה לשאר לשון אין מתכיון דעלמא דכיון: אן גזוז גמור לא חשיב גזוז משום כר הוה לו למשרי: אן תגוז אבל ככר גזוז שריא הגיזה: אן המוקדשין בתנאה הוה: אן נזמן כהנאה: אן אסור ליתא חזר דבהא לא מתרצה פירכין דאינו שוחט בשביל הדם הא לתירי הבשר לכתחלה דמתכיון:

רבנו גרשום

ומי אמר רב הכי. דדבר שאין מתכיון מותר: מסוכריא דנוייתא. פקק של צמיר חבית: אסור להדקויה. לסתמו משום חסויטה: אפילו לרבי שמעון. דאמר דבר שאין מתכיון מותר מודה דאסור: אמר רב הלכה כרבי יהודה. דאמר דבר שאין מתכיון אסור: כלאחרי יד. כלומר שלא לשום עקירה אלא לצורך שחיטת דאין דרכו בעקירה אלא בגיזה: את הכנף. של עוף הנוצה: וקוטמו. כמו קוטמו לשנים: והמורטו. הנוצה מקנה שלה: חייב משום גזוז התולדתה דגזוז הוה: דהיינו אורחיה דכנף בתלישה אבל תלישה דצמר לאו היינו אורחיה ולא

משום גזוז בקדשים דבר שאין מתכיון מותר: דבר שחור דלאו בת גיזה. משום הכי אינו חושש אבל לעולם דבר שאין מתכיון אסור סבירא ליה: ת"ל לא תעבוד ולא תגוז. ולא תגוז נדרש לפניו ולאחריו וילין לא תעבוד מלא תגוז. והא איכא איסורא דרבנן, ואמאי קאמר ואינו חושש: דלא שכיחא דכולן לא הוו אלא ד' א) ולא גזרו בה רבנן ולעולם דבר שאין מתכיון אסור. ומשיב התלמוד ואמאי גזוזן כשהיא מקדשת הפרה וליחלה על גבי דמים ולפקה לחולין וליגיזה כשהיא חולין: דמיה יקרין. ואין לא כ"כ דמים כדי לפרותה בשוייה: ב) בגיזת וגזר וכו' בשאר גופו: בקופין. כלומר שבקופין תולשו דהיינו כלי: תני לקופין. כלומר שביר תולשו כדי לעשות מקום לקופין: לכתחלה או דיעבד. התולש שמע (יריעבד) [לכתחלה] דהאי וכן אתולש קתני ומשמע לכתחלה כלומר כמי שאמר רעושה מקום דהיינו לכתחלה קאמר וכן תולש. כלומר לכתחלה תולש או דלמא האי וכן אלא יזינו קאי כלומר וכן התולש לא יזינו ממקומו נמי אבל אכתי לא ידעינן אי תולש לכתחלה או דיעבד: תולשו ורואה היינו לכתחלה: השתא התם דשחיטה מוכח עליו שאינו עושה בשביל צמר אמרת לא יזינו התולש לראות מקום מום דהבא לא מירי מוכיח עליו יאין כיכ המום לעלמא כיבעיא דלא יזינוו אלא ש"מ האי וכן אתולש קאי תולש לכתחלה כמו עושה מקום ש"מ: שער בכור בעל מום. צמר שלו שנשר מקצתו: והניחו בחלון. לפי שצמרו אסור לגמרי מחיים דפסולי המוקדשים אסורים בגיזה ועבודה:

ואח"כ שחטו במזמר עקביא בן מהללאל מתיר. דכי היכי דשחיטה מתרת הכל בשר ועור וצמר שעליו הכי נמי מתרת זה שנשר:

א) דמתקן בשרים פ"ה ב) גבי רבנו בגמ' ואפי"א כי אסירי שור לגזת וגזי ועי' בשטה אות ה'

עין משפט
גד מצוה

בה:

בתולש פליגי כדמוכח צסוק פירקין (דף כו.) יט דשרי א (ר"ע) מכלל כי אסרי רבנן מדרבנן יט ואפי' בעולה תמימה לא מיתסרלא הגיזה אלא מדרבנן כדמוכח לקמן גבי תולש אמר מעולה תמימה יט והא דפריך תולש מי איכא למאן דשרי היינו מדרבנן כדפי' שס צקונטרס משום

דרשע הוא ועוד קשה יט בההוא דחולין למא לי קרא דס פסולי המוקדשין דשרי צהנאה והלא אף צקדשים דס מותר צהנאה משנעשית מצינו והתם דליכא מלוה למא יהא אסור ועוד מאי קאמר הוואל ואסירי צגיזה ועצודה והא לאחר שמיטה מותר לגזוז ולעצוד דמצינחא ואילן הכל מותר והתם צדס שמיטה איירי וחלב נמי יט) לא אסרינן מדמציב צשר (אלא) מחיים ולא לאחר שמיטה כמו למאן דדריש לעיל צפ' שני (דף טו:.) אינן לא צהא הימיר אכילה אלא משעת צזיחא ואילן ועוד דשרי לכלי עלמא

גב ח מיי פ"ג מהל' צבורות הל' א סנה עין קמז טושע"י י"ד סנה שח עסיף

סמל מדינת ישראל

שיטה מקובצת

אן שער בכור בעל מום:
ג' גמ' לא בזה התיר עקביא מכלל:
א' אלא ה"ק לא:
ז' אומר יבוקר והיונין בה מאי יבוקר אילימא יבוקר אחרו בעל מום אם איתיה ולישקליה והנך לישטרו מכלל:
ס' דאמר בשחטו אסרי:
פ' דאמר בשחטו שרו:
ז' לאו יבוקר במימו לחכם ה' מום קבוע שרי צע"א תיבות אי מום עובר נרשם על כל תיבת קן למעלה להורות כי לפ"ד ראוי למחקר:
ח' דבר שהוא בחזקתו:
ט' שיתורע לך ונכלת צשר כמצי (דברים יג) משמע צשר תאכל ולא חלב ודס ולאסור ו' אפי' צהנאה על"פ שדהרשה אינה מושבת על הדס י' כמו חלב דשרי צחכילה יא' הוא והא דלא מיימי התם צשר ולא חלב אלא תוצה ולא גיזה ריש מילתא נקט ועוד ניחא ליה לאחוי אסור גיזה יא' אפי' לענין מלקי' כמו מתחלה קודם י' שנפלו י' (דמנן ט' הגוזז והעוצז סופג ארצנים וכיון שהסחמרה צו תורה יא' כל ק' י' ה"א לדרוש קריא לחומרא צשר ולא חלב ודס אי' לאו כמיס וכן מוכח צפרק קמא (לעיל ו:.) דהא דדרשינן צשר ולא חלב לא שיהא אסור לחלוצ דצעו למידק מינה הימיר חלב מדגלי רחמנא גבי פסולי המוקדשין צשר ולא חלב הא דחולין שרי שמע מינה דלאסור החלב שנחלב אחא קרא:

התולש צמר
מבכור תם.
במסנהא צמר דשמעתין מפרש דלאו דוקא תולש דה"ה נתלש ולא נקט תולש אלא משום סיפא דקתני צה תולש משום רבותא דעקביא:
צכור

בעל מום להיכא אוזל ואידך אימיר מום עובר הוה ואיתסי ורבי חייא בר אבא מאי טעמא לא אמר כר' אסי אמר לך בשלמא שדה דרבה למיקבר בה יט כי היכי דקבר בה האי קבר אינש אחרינא אלא קדישים כיון דבדקו לן וקיימי דרכייהו למיפל בהו מומא ואידך אגב דמגנחי אהרדי שכיח בהו מומא מיתיבי התולש צמר מבכור תם יאע"פ שגולד בו מום ושחטו אסור טעמא דתם הא

נמנא דבעל מום כולן אסורין ומנא קמא כר"מ ור' יוסי צכר יבוקר ודי לו אפי' לא נמנא כחכמים יט:
חופר.
בזק עד שמגיע לסלע ודורא מאחורו סלע ולמטה לא נעשה קצר שקשה הוא:
או לצמולה.
עד שימנא קרקע קשה שלא יט עצה:
צשצדק ומלא.
הבעל מום ומנא קמא דאסר לכולהו חייש שמא זה שנמנא צעל מום אחר הוא וכל האחרים לריכין צדיקה ור' יוסי צכר יבוקר צכקור סגי ז מירשא וכיון דמנא הך יא' ליכא ספק תנא קמא כר"ש ורבי יוסי כרבי:
צשלמא גבי טומאה.
אמרי רבנן בזק עד שמגיע לסלע או לצמולה ודיו משום דאי נמי לא משכח לה איכא למימר עורב או עכבר נטלה צנדק דירכא למיקצר צה כר':
דירכיייו למיפל צה מומא.
בממיה.
וצכי האי גזונא לא הוה אסר תנא קמא:
ואידך.
רב אסי:
הא

הדבר אי התירו מומחה קודם שנשר אין אי לא לא:
אמרה לשמעתא הא דתריץ רב נחמן בגיזה מחלוקת.
דתנא קמא ור' יוסי בשבוקר ולא במוזא בעל מום ולא במוזא פליגי אלא בבעל מום גופיה וליכא לאקשויי:
ובפלוגתא דר"מ ורבנן.
עד שמגיע לסלע.
ושב טהור הכא נמי א"ר יוסי כיון שביקר ולא מצא כולן מותרין ת"ק סבר כר"מ:
מחלוקת בשבוקר.
לאחרו בעל מום ומצאו וחייש ת"ק שמא זה שמצא לאו היינו הוא שנמערב ביניהן אלא אחר הוא ואחרו שנמערב עידין לא נמצא הלכך כולן אסורין היינו כר' שמעון בן גמליאל דאמר שבתבך כל השדה כולה דשמא זה קבר אחר וזה שאבד עידין לא נמצא:
ור' יוסי דאמר יבוקר סבר לא כרבי דכיון שמוצאו היינו הוא שנתערב:
אמר לך.
ר' אסי גבי טומאה אפילו ורבי מורי דכיון שהגוי לסלע טהור דאימא עורב או עכבר נטלה אלא בבעל מום שביקר ולא מצא אפילו רבי יוסי מורי דאסריי ובעל מום להיכא אול:
ואידך רבי חייא אמר לך שמא מום עובר הוא ואיתסי:
כיון דבדיקין וקיימי.
ואיערב בעל מום בהדיהו ואישבח מי מחזיקין הנך דבדיקי דרכייהו למיפל בהו מומא הלכך לא דמי לתיבדק כל השדה:
שכיח בהו מומא.
אף על גב דבדיקי מעיקרא:

הלוקח בהמה פרק שלישי בכורות

וחכמים אוסרין.
דאי שרית אמר הנושרת מחיים אחי לשהיי לצכור כדי שמשיר אמר כל שעה ואחי ציה לידי תקלה שיגזוז ויעצוד צו ופסולי המוקדשין אסירי צגיזה ועצודה כדאמרין צפירקא דלעיל (י:) תוצח [דצריס יצ] ולא גיזה:
לא צוה **הסיר עקביא**.
מפרש בגמ' [כו.] מאי קאמר:
ואח"כ מ.ס.
יט לא נשחט:

המדולדל
שנתלש מן העור אבל מסוכך הוא עם שאר הצמר ואינו נופל:
אם שנראה עם הגיזה.
כשישחטנו ויגזזנו לאחר שמיטה יהא אמר מדולדל שזה עם שאר הצמר ואינו נראה יט כשפירש הימנה מותר כשאר הגיזה:
ושאינו נראה עם הגיזה.
שלא חוץ יותר מדאי ויכיר לכל שמוצול הוא מן הגיזה יט)
כמי שנשר לגמרי קודם שמיטה.
וסתמא כרבנן דפליגי עליה דעקביא:
גב' **מכלל דאסר**.
בממיה.
השחא צמת דלותו אמר הממוצר צו אסור דצעי צבורה היכא דנשר ומונח צחלון שרי:
שחטו.
דלמר הממוצר צו שרי מיציעאל דמונח צחלון נמי שרי אליצא דעקביא:
אלא.
להכי קאמר לא צוה הסיר עקביא יט משום וחכמים אוסרין:
צשהסירו מומחה.
לצכור קודם נשירת הצמר דרבנן צכרי גזירה אי שרית ליה ללזמר צהנאה דלמא אחי לשהייה כדי שמהא הצמר נושרת הימנו צין קך וצין קך אחי לידי גיזה ועצודה הלכך אע"ג דהמירו מומחה אסור ועקביא סבר כיון דהמירו מומחה מו לא משהי ליה:
דברי הכל אסור.
דהוה ליה כחא וצתס עקביא מודה כדלמרי' לקמן דאי אמתר שם אמר אחי לשהייה שלא יקריבינו וזוח לו צכך שצין קך וצין קך יפול צו מום ומפקע ליה מקדושת מוצח ועוד דכיון דלא המירו מומחה קודם נשירה אכתי לא הוה ציה שום ד' הימיר:
אוסרין צכל יט שוא.
אס נמערצ אחד מהן צאלף תמימים כולן אסורין למוצח:
מכלל דסנא קמא סבר לא.
בממיה.
כיון דממירו מאי ספיקא איכא:
גזיזס צכור צעל מום.
שנשרה מחיים והניחה צחלון:
יבוקר.
אס מום קבוע הוא ישחטנו ויהא הכל מותר:
ור' יהודה סבר ליכא תקנה צשמיטה.

אלמא לרבנן אליצא דר' יוסי דשרי צשחטו ליכא חילוק צין המירו מומחה קודם לכן צין לא המירו מומחה קודם לכן דלא הכא קתמי מעדין יבוקר ומדרבנן צשחטו אין חילוק לעקביא נמי צמת אין חילוק צין המירו ללא המירו דהא עקביא לא מפליג צין מת לשחוט:
אמרה לשמעתא.
דרב נחמן:
מחלוקת.
דמ"ק ור' יוסי צצעלי מומין חיון ממש שנתערכו צחכרס וכשצדק ולא מצינו לצעל מום:
לעולס הוא.
בחזקת טומאה אס לא נמנא הקצר שנאצד צשדה אף על פי שנצדק כל השדה צטומאחמו הוא.
והכא נמי כיון דלא

הדבר אי התירו מומחה קודם שנשר אין אי לא לא:
אמרה לשמעתא הא דתריץ רב נחמן בגיזה מחלוקת.
דתנא קמא ור' יוסי בשבוקר ולא במוזא פליגי אלא בבעל מום גופיה וליכא לאקשויי:
ובפלוגתא דר"מ ורבנן.
עד שמגיע לסלע.
ושב טהור הכא נמי א"ר יוסי כיון שביקר ולא מצא כולן מותרין ת"ק סבר כר"מ:
מחלוקת בשבוקר.
לאחרו בעל מום ומצאו וחייש ת"ק שמא זה שמצא לאו היינו הוא שנמערב ביניהן אלא אחר הוא ואחרו שנמערב עידין לא נמצא הלכך כולן אסורין היינו כר' שמעון בן גמליאל דאמר שבתבך כל השדה כולה דשמא זה קבר אחר וזה שאבד עידין לא נמצא:
ור' יוסי דאמר יבוקר סבר לא כרבי דכיון שמוצאו היינו הוא שנתערב:
אמר לך.
ר' אסי גבי טומאה אפילו ורבי מורי דכיון שהגוי לסלע טהור דאימא עורב או עכבר נטלה אלא בבעל מום שביקר ולא מצא אפילו רבי יוסי מורי דאסריי ובעל מום להיכא אול:
ואידך רבי חייא אמר לך שמא מום עובר הוא ואיתסי:
כיון דבדיקין וקיימי.
ואיערב בעל מום בהדיהו ואישבח מי מחזיקין הנך דבדיקי דרכייהו למיפל בהו מומא הלכך לא דמי לתיבדק כל השדה:
שכיח בהו מומא.
אף על גב דבדיקי מעיקרא:

מסורת הש"ס

(א) עדות פ"ה מ"ו, (ב) לא ואמר ז"ק, (ג) [פסחים לד: יומא נז, וזכיס ס: מנחות צב, כטובות עה,י,ד] (ד) פסחים, גדה (ה) פסחים י, (ו) עקביא, ז"ק, (ז) אפרנה מחיים ולא לאחר שמיטה למאן דדריש ס' משעת צזיחא ואילן ולא מדמציב צשר ועוד דשרי ס' ולא ז"ק, (ח) מלכ וה"א ה"ה צשר ז"ק, (ט) כמו צז"א כמו צשר ולא חלב, (י) כמו על חלב דשרי צחכילה מ"מ דס נמיכר אכילה סימן שח עסיף י"ד ג ו מיי פ"ט מהל' צבורות גא ו מיי שס פ"ח הלכה ז:

סמל מדינת ישראל

הגהות הב"ח

(א) בששנא אלא בשיער בכור צעל מום:
(ב) שם אמר (המדולדל) חו"מ ונ"י (המדולדל:
(ג) שם שגרהס מן הגיזה וכו' שאינו נראה מן הגיזה:
(ד) גב' וחכמים אוסרין אלא בשחטנו דברי הכל:
(ה) שם ואמר רב נחמן:
(ו) רש"י ושאני וכו' הגיזה אסור כמו שנשר:

מוסף רש"י

בארעא דחשובא.
צככל שריא מלולא (יומא יז.)
צככל עמוקא היל דכמי (שמיא מד.)
האומר ללולא חכדי (מנחות צב.)
אמר שבעתא דמחשכך.
כשאין יודעין טעמו עד דכר צוין מלנן טעם שמיא (פסחים דז.)
כל דבר שהיה בחזקת טומאה, מתפסק מזה (פא.)
גל טמא (שביע שס כזית מן הממא) שנמערב שם עני גלן סטורין, צקין אחד מהן ומנמא טהור הוא מטייר וטניס טמאים, שניס ומלנן טהורין הן טהורין והשלישי טמא, שגלמן ומלנן טהוריס כולן טמאים, שהיה ר"מ ואמר כל דבר צחזוקת טומאה לעולס היל צטומאחמא עד שידע קך טומאה היין היל, וחכמים ואומרים צזק צקצקע וחופר עד שיעיר לסלע או לקרקע צחלע שאל זוח ממקומה, ואומרים צא צבור וטעלה, צא עכבר וטעלה (פסחים זא.)
שדה שאבד בה קבר.
אין ידוע היכן מקומו (שם.)
נמצא בה קבר.
לאחר זמן ואין ידוע אי זהו קבר אצלוד צה (שם.)

הדרין עלך הלוקח בהמה

רבינו גרשום (המשך)

שנשר מעילו ואסור:
בעלי מומין אוסרין בכל שהן משמע שאם יתערב בהן מום במאה קדישים תמימים כולו אסורין:
ור' (אסי) [יוסי] אמר יבוקר, איהו הוא בעל מום והשאר מותרין:
הכא הלא בעל מום אוסר בכל שהוא דאקמר לא בעל מום ממש אלא בגיזה בכור בעל מום עסקינן שנתערבה בגיז חולין ושחטו לבעל מום:
ומאן תנא קמא.
דאמר אסור בכל שהן ר' יהודה ור' יוסי דאמר יבוקר היינו האי ר' יוסי דמתני' דסבר דנשחטו שרו רבנן:
לא יבוקר.
והשאת אם מום קבוע הוא ושחטו מותר ואם מום עובר הוא אסור ויגזוז ואע"ג דלא התירו מומחה קודם השרת שער מותר אי מום קבוע וקשיא לירש לקיש דאמר אבל לא התירו מומחה קודם שנשר דברי הכל אסור:
לא יבוקר.

וחכמים אוסרים.
הואיל

ונשר מחיים בפסולי המוקדשין אסורין בגיזה ובבעורה:
אמר לך ר' יוסי כר'.
בוז עקביא בן מהללאל

מותר אע"ג דהוצמר שעל גביו טעון קבורה האי דנשר מחיים מותר וחכמים אוסרים:
השוא במא אע"ג דטעון קבורה עם

צמרו שרי ההוא דנשר מחיים שחטו דמותו צמרו בתנאה כ"ש דשרי ההוא דנשר מחיים:
אלא לא בזה התיר.
כלומר דבנשר קודם שחיטה תרשייהו שרו ולא פליגי אלא במת שנשר קודם מיתה:
מחלוקת.
לר' יהודה כדאית ליה בשחיטה דנחלקו ולר' יוסי כדאית ליה בשחיטה לא נחלקו כשהתירו מומחה את הבכור בעל מום קודם שנשר שער דר' יהודה סבר דרבנן סברי דדאי דינו להיות מותר לאחר שחיטה הואיל ונשר לאחר שהתירו מומחה.
אבל אי שרית ליה שער הנושר אחי לשהייה לבעל מום בחיים טפי משיעור שנתנו חכמים בפירקין דלקמן דסבר דכל יום נושר משערו ואקבענו ויהיה לי צמר הרבה ואינו נוצר לשחטון ושמא יבוא בו לריי תקלה לגזוזו או לעבור בו בשונג הלכך אסרי רבנן צמר שנשר קודם שחיטה ורבי יוסי סבר לא גזרי שמא ישחא אלא כיון שהתירו מומחה ואח"כ נשר ושחטו אפילו רבנן שרי אבל לא התירו מומחה קודם שנשר אפילו ר' יוסי מודה דרבנן אסרי ההוא שער שנשר אע"ג דשחטו דכיון שנשר קודם שהתירו מומחה חשוב כמו

